

Aan de gemeenteraad

Dienst/afdeling: SMM

Onderwerp: Toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw

Wat adviseert het college te besluiten?

De raad voor te stellen:

1. *Als gemeente Oss een partnership met IBN aan te gaan voor de uitvoering van de voorziening beschut werk en voor het plaatsen van een deel van de doelgroep met een loonwaarde tussen de 30 en 80% bij IBN voor de periode 2017 tot en met 2020 (scenario 1 uit de opinienota).*
2. *Dit partnership samen met de gemeenten Bernheze, Boekel, Boxmeer, Cuijk, Grave, Landerd, Mill en Sint Hubert, Sint Anthonis, Uden en Veghel aan te gaan overeenkomstig de voorkeur van alle gemeenteraden uitgesproken op basis van de opinienota.*
3. *Voor de uitvoering van de voorziening beschut werk en voor het plaatsen van een deel van de doelgroep met een loonwaarde tussen de 30 en 80% met IBN afspraken te maken over het volume aan instroom bij IBN conform de geraamde aantallen zoals genoemd in bijlage 1 van de notitie toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw.*
4. *Voor de uitvoering van de voorziening beschut werk af te spreken dat de mensen die een positief advies van het UWV hebben gekregen structureel in dienst komen van IBN.*
5. *Voor de doelgroep met een loonwaarde tussen de 30 en 80% afspraken te maken over onder andere:*
 - *groei en ontwikkeling van loonwaarde,*
 - *uitstroom naar regulier werk,*
 - *intensieve begeleiding in de eerste 2 jaar om de mensen de kans te geven zich maximaal te ontwikkelen en*
 - *structurele dienstverbanden bij IBN voor de mensen waarvan in de eerste 2 jaar blijkt dat ze structureel loonkostensubsidie en begeleiding nodig hebben om aan het werk te blijven.*
6. *Samen met de colleges van andere gemeenten afspraken vast te leggen in contractafspraken met IBN. Aan het einde van elk jaar zullen de contractafspraken geëvalueerd worden en op basis van deze evaluatie eventueel worden aangepast.*
7. *Voor de uitvoering van de Wsw in ieder geval tot en met 2020 deel te blijven nemen aan de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant.*
8. *De eindevaluatie van de pilot Participatiewet 2015 en 2016 via een regionale raadsinformatiebrief in de eerste helft van 2017 aan te bieden aan de gemeenteraad van elke gemeente.*
9. *Dit besluit door middel van een gezamenlijk persbericht op 4 oktober 2016 openbaar te maken.*

Wat is de aanleiding voor dit voorstel?

Voor de uitvoering van de Participatiewet en de Wsw dient een keuze gemaakt te worden voor de periode vanaf 1 januari 2017.

De pilot 'Participatiewet' die de 11 gemeenten en IBN in 2014 met elkaar hebben afgesproken, bieden de gemeenten en IBN de mogelijkheid om in 2015 en 2016 ervaring op te doen met de uitvoering van de Participatiewet. In de pilot worden vacatures die bij IBN ontstaan door de uitstroom uit de Wsw opgevuld met mensen uit de doelgroepen van de Participatiewet. Mede op basis van de ervaringen uit deze pilot is dit raadsvoorstel tot stand gekomen.

Voor de zomervakantie van dit jaar hebben 11 gemeenteraden in een commissie- of raadsvergadering zich opiniërend kunnen uitspreken over een aantal scenario's voor de toekomst van de uitvoering van de Participatiewet en de Wsw. In alle 11 gemeenten heeft de gemeenteraad een voorkeur uitgesproken voor scenario 1 uit de opinienota. Dit scenario is verwerkt in dit raadsvoorstel. Ook met de cliëntenraden/Wmo-raden is de opinienota besproken.

Bij dit raadsvoorstel is voor uw informatie de notitie toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw gevoegd. Deze notitie is een geactualiseerde versie van de opinienota van mei 2016 op basis van de meest recente cijfers, landelijke ontwikkelingen rondom de Participatiewet en input van cliëntenraden/Wmo-raden en gemeenteraadsleden. Voor de volledigheid is ook nog de informatienota en de opinienota toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw bijgevoegd.

Welk resultaat willen we bereiken?

Mensen die bij IBN geplaatst worden, ontwikkelen zich en groeien in loonwaarde en zoveel mogelijk mensen stromen uit naar regulier werk.

Wij willen de instrumenten loonkostensubsidie en beschut werk maximaal inzetten om zoveel mogelijk mensen zo regulier mogelijk te laten werken. Voor de doelgroep beschut gaan wij ervan uit dat uitstroom naar regulier werk niet mogelijk is, maar voor de doelgroep met een loonwaarde tussen de 30 en 80% gaan wij ervan uit dat een deel door de begeleiding van IBN op termijn zal kunnen uitstromen naar regulier werk.

Elke gemeente kan naar eigen inzicht kwetsbare jongeren onder 27 jaar en zonder uitkering in de instroom bij IBN meenemen.

Welke argumenten zijn er voor dit voorstel?

1.1 De infrastructuur van IBN voor tijdelijk en structureel werk van mensen met een arbeidsbeperking blijft behouden voor onze regio.

In de overtuiging dat een deel van de doelgroep van de Participatiewet niet bij andere werkgevers aan de slag zal komen, is een infrastructuur zoals IBN die heeft nodig voor voldoende tijdelijke en structurele werkgelegenheid voor mensen met een arbeidsbeperking.

1.2 Er blijft voldoende re-integratiebudget voor de gemeente over om andere doelgroepen te bedienen.

Voor de 11 gemeenten gezamenlijk zal in het jaar 2020 op basis van de aannames uit de opinienota ongeveer € 2,3 miljoen van de beschikbare € 7 miljoen aan re-integratiebudget (exclusief fictief Wsw-budget) bij IBN ingezet worden. In de jaren 2017 tot en 2020 neemt het percentage van het re-integratiebudget dat bij IBN wordt ingezet langzaam toe. € 4,7 miljoen is in 2020 beschikbaar voor re-integratie instrumenten voor andere doelgroepen buiten IBN om. Onder het kopje financiën worden de financiële consequenties voor de gemeente Oss beschreven.

1.3 De werkgelegenheid bij IBN voor de bestaande Wsw-ers blijft door dit partnership gewaarborgd.

Indien de 11 gemeenten geen re-integratieopdracht voor de doelgroep met 30 tot 80% loonwaarde aan IBN zouden geven, zou IBN bij ongewijzigde bedrijfsvoering een verlies gaan leiden vanaf het jaar 2018 (ongeveer € 800.000) oplopend tot € 2,7 miljoen in 2020. Wat dat voor de werkgelegenheid van de Wsw-ers zou betekenen, is afhankelijk van de maatregelen die IBN dan zou (moeten) nemen.

Wat zijn tegenargumenten of risico's?*1.1 Gemeenten leggen zich vast op een bepaald volume aan instroom bij IBN.*

Op basis van het geraamde volume aan instroom zal elke gemeente de mensen die in aanmerking komen voor beschut werk en een deel van de groep met een loonwaarde tussen de 30 en 80% plaatsen bij IBN. Jaarlijks kan bijstelling plaatsvinden op basis van evaluatie van de contractafspraken. Het andere deel van de groep met deze loonwaarde wordt door de gemeenten geplaatst bij overige werkgevers.

1.2 Gemeenten leggen zich vast op structurele uitgaven voor mensen die structureel bij IBN in dienst blijven.

Hoe meer mensen, waarvoor loonkostensubsidie en een vergoeding voor trajectkosten nodig is, in de loop der jaren structureel in dienst blijven bij IBN, hoe groter het bedrag wordt dat gemeenten niet meer vrij te besteden hebben aan de re-integratieopdracht voor de totale doelgroep van de Participatiewet. Ook worden de structurele uitgaven uit het BUIG-budget (de uitgaven aan loonkostensubsidie) groter. Van de andere kant, het doel van de Participatiewet is om mensen zo regulier mogelijk te laten werken. Mocht werken bij IBN het maximaal haalbare zijn, dan is het voor de participatie van de mensen aan de samenleving beter dan dat mensen niet werken en een uitkering ontvangen. Afhankelijk van de hoogte van de loonkostensubsidie en de vergoeding voor trajectkosten hoeft het voor een gemeente ook niet duurder te zijn dan het betalen van een bijstandsuitkering. Ook vloeit een groot deel van de winst van IBN terug naar gemeenten.

Waar moeten we rekening mee houden?*a. Financiën*

Voor de gemeente Oss zal het financiële beslag van de afspraken met IBN op het re-integratiebudget exclusief Wsw in 2020 ongeveer 35 % bedragen. Dit is gebaseerd op aannames en ramingen (zie bijgevoegde notitie). In de jaren hiervoor is dit percentage lager. Ook is er nog een bedrag van de Algemene Gemeentelijke Reserve (AGR) geclaimd ter hoogte van bijna € 850.000. In de AGR wordt de dividenduitkering van IBN gestort en deze middelen kunnen alleen ingezet worden bij IBN voor het creëren van extra werkgelegenheid voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Volgens de meicirculaire 2016 krijgt de gemeente Oss in 2020 bijna € 3.2 miljoen aan re-integratiebudget (excl. Wsw) en zullen de afspraken met IBN de gemeente in 2020 ongeveer € 1.1 miljoen kosten.

De consequenties voor het BUIG-budget van deze afspraken zijn lastiger in beeld te brengen. Doorgaans zijn de kosten voor loonkostensubsidie lager dan de kosten voor een uitkering. Echter een uitkering kan worden stopgezet als het gezinsinkomen een bepaalde grens overschrijdt (bijvoorbeeld als de partner werk vindt), loonkostensubsidie niet. Ook is loonkostensubsidie een duur instrument voor mensen die uiteindelijk (zonder loonkostensubsidie) toch aan de slag komen.

Voor de volledigheid merken we nog op dat de mensen die structureel in dienst komen van IBN, structureel beslag leggen op het BUIG-budget (voor loonkostensubsidie) en op het re-integratiebudget (onder andere voor begeleidingskosten).

b. Communicatie

Na bespreking in de betrokken colleges zal er een gezamenlijk persbericht uitgaan.

IBN en het Werkvoorzieningschap zorgen samen voor de communicatie over dit onderwerp richting het personeel van IBN.

De eindevaluatie van de pilot Participatiewet, die gestart is op 1 oktober 2014 en loopt tot en met 31 december 2016, zal via een regionale raadsinformatiebrief in de eerste helft van 2017 aan u worden aangeboden.

c. Uitvoering

Voor dit partnership zal een contract voor 11 gemeenten met IBN worden opgesteld. De ambtelijke werkgroep implementatie is er verantwoordelijk voor dat de uitvoering van de afspraken ook feitelijk 1 januari 2017 kan starten.

d. Overlegd met

Er is meerdere malen overleg over dit onderwerp met de gemeenteraadsleden geweest middels (sub) regionale informatiebijeenkomsten. Ook heeft er voor de zomervakantie van dit jaar in elke gemeente een opiniërende bespreking over dit onderwerp in de commissie of gemeenteraad plaatsgevonden.

IBN en het Werkvoorzieningschap zijn steeds betrokken geweest, want zij maken deel uit van de regionale ambtelijke projectstructuur die dit raadsvoorstel heeft voorbereid.

Daarnaast is in 11 gemeenten advies gevraagd aan de cliëntenraden/Wmo-raden over de opinienota toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw van mei jl.

Zoals gezegd hebben de 11 gemeenteraden op basis van de opinienota hun voorkeur uitgesproken voor dit scenario (scenario 1).

Ook alle adviesraden/cliëntenraden hebben positief over dit scenario geadviseerd. Elk college heeft een brief naar de eigen Wmo-raad/cliëntenraad gestuurd met een reactie op het lokale advies. In dit raadsvoorstel gaan we in op een aantal algemene punten uit deze adviezen:

- alle gemeenten willen de instrumenten loonkostensubsidie en beschut werk maximaal inzetten om zoveel mogelijk mensen zo regulier mogelijk te laten werken;
- bij de inschatting van het aantal mensen dat door hun arbeidsbeperking of beperkte loonwaarde is aangewezen op een werkplek met loonkostensubsidie en begeleiding is ook rekening gehouden met de verwachtingen rondom statushouders met een bijstandsuitkering en
- een groot deel van de winst van IBN vloeit via een dividenduitkering terug naar de gemeenten of komt via een storting in het personeelsfonds terecht bij de mensen in de Wsw.

Burgemeester en wethouders van Oss,

De secretaris,

drs. M.J.H. van Schaijk

De burgemeester,

drs. W.J.L. Buijs-Glaudemans

Bijlagen

- Notitie toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw, september 2016.
- Overzicht vereenvoudigingen Participatiewet en Wet banenafpraak, juli 2016.
- Advies Wmo-raad over opinienota toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw.
- Reactie van het college op het advies van de Wmo-raad.
- Opinienota toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw, mei 2016.
- Informatienota toekomst uitvoering Participatiewet en Wsw, maart 2016.